

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
доц. Пантелеймонов А.В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 056 – «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма / спеціалізація – «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни – обов’язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент Поліванцев Андрій Сергійович

Програму схвалено на засіданні кафедри Міжнародних економічних відносин

Протокол від «28» серпня 2018 року, протокол № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

_____ Казакова Н.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2018 року № 1

Голова методичної комісії факультету Міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

_____ Григорова-Беренда Л.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Облік і аналіз ЗЕД» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалавра спеціальності 056 – «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми / спеціалізації «Міжнародні економічні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Облік і аналіз ЗЕД» — є формування у студентів системи теоретичних знань з обліку і аналізу зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- вивчення методів і технології найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами;
- набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку;
- опанування практики, що стосується аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Обов'язкова</u>	
Денна форма навчання	Дистанційна форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
30 год.	12 год. (в тч. 4 год. ауд-х та 8 дист-х)
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
75 год.	108 год.
Індивідуальна робота	
(в т.ч. 10 год. – контрольна робота)	(в т.ч. 10 год. – контрольна робота)

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання

знати:

- теорію бухгалтерського обліку та облік основних господарських операцій, пов'язаних з організацією зовнішньоекономічних зв'язків підприємств;
- методи та засоби аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

вміти:

- читати бухгалтерську інформацію по регістрах бухгалтерського обліку, використовувати її при організації зовнішньоекономічних зв'язків;
- аналізувати фінансову звітність;
- прогнозувати фінансову стратегію підприємств у галузі зовнішньоекономічної діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку

Тема 1. Вступ до курсу. Бухгалтерський облік, його сутність та значення.

Загальне поняття про ЗЕД. Сучасна система управління. Місце обліку та аналізу ЗЕД в системі управління підприємств. Мета, особливості і функції аналізу. Принципи бухгалтерського обліку (б/о). Предмет б/о у ЗЕД. Господарські засоби підприємств та джерела їх формування. Господарські процеси як об'єкт обліку. Метод господарського обліку і аналізу. Документальні підстави для бухгалтерського обліку. Використання національної та іноземної валюти у обліку. Курсові різниці. Відображення результатів ЗЕД у звітності підприємств. Ревізія (аудит) ЗЕД. Страхування ЗЕД. Оподаткування і податкові пільги у ЗЕД.

Тема 2. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах. Законодавча база укладання договорів (контрактів). Необхідні умови укладання та використання договорів. Базисні умови поставки. Предмет договору (контракту) міжнародної купівлі продажу товару. Строки поставки і якості товару. Ціна і загальна сума контракту. Упаковка та маркування товару. Умови платежу. Обов'язки сторін і здавання-приймання товару за кількістю та якістю. Відповідальність за порушення контракту. Санкції. Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажор. Страхування товарів. Арбітраж. Завершальні статті контракту. Техніка і форми ведення бухгалтерського обліку. Зміст і значення бухгалтерського балансу. Структура балансу. Зміни балансу внаслідок господарських операцій. Рахунки б/о, їх призначення і будова. Подвійний запис, його суть і значення. Хронологічний та систематичний облік. Синтетичні та аналітичні рахунки. Взаємозв'язок між балансом і рахунками. Узагальнення даних поточного б/о. Основні показники господарської діяльності. Принципи оцінки господарських засобів (калькуляція). Облік процесів постачання, виробництва, реалізації, фінансових результатів, використання прибутку.

Тема 3. Облік грошових коштів. Порядок складання і оформлення документа. Уніфікація і стандартизація документів. Класифікація документів (за призначенням: розпорядчі, виправдні, виконавчі, бухгалтерського оформлення, комбіновані; за порядком складання: первинні, зведені; за способом охоплення операцій: разові, накопичувальні;

місцем складання: внутрішні, зовнішні, способом складання: вручну, за допомогою обчислювальної техніки). Порядок перевірки та опрацювання факторів. Документооборот. Інвентаризація, її значення і види. Порядок проведення і оформлення інвентаризації. Виявлення результатів інвентаризації та відображення у обліку.

Тема 4. Облік необоротних активів. Зміст облікових реєстрів. Класифікація реєстрів за зовнішнім виглядом (книги, картки, листки) і характеристикою записів (хронологічні, систематичні, комбіновані. Форми облікових реєстрів (одностороння, багатостороння і шахова). Техніка облікової реєстрації. Форми б/о (контрольно-шахова, журнал-головна, журнально-ордерна, комп'ютерна). Помилки у бухгалтерських записах і способи і їх виправлення (коректурний, «червоне сторно», доповнюючих проводок). Значення, види і показники бухгалтерської звітності. Порядок складання, подання та затвердження звітності. Основи організації бухгалтерського обліку ЗЕД.

Тема 5. Облік запасів. Звітність фірм. Річний звіт фірми. Фінансовий звіт. Баланс та його структура. Рахунок прибутків та збитків. Проблеми порівняння фінансової звітності. Показники, що характеризують фірму. Показники економічного потенціалу та ефективності діяльності фірми. Показники конкурентоздатності і фінансового становища фірми. Інформаційне забезпечення ЗЕД. Джерела комерційної інформації. Постійні публікації про зарубіжні фірми.

Тема 6. Облік дебіторської заборгованості і зобов'язань. Зміст і завдання аналізу партнерських відносин та використання матеріальних ресурсів. Аналіз обґрунтованості партнерських відносин. Загальна оцінка виконання зобов'язань підприємства. Аналіз виконання договірних зобов'язань з номенклатури, якості, комплектності та ритмічності. Аналіз матеріалоємності та матеріаловіддачі. Аналіз стану і дотримання норм витрат матеріальних ресурсів. Аналіз впливу забезпеченості і використання матеріальних ресурсів на обсяг випуску продукції. Узагальнення результатів аналізу і визначення резервів випуску продукції. Значення і завдання аналізу реалізації продукції. Перевірка обґрунтування програми за обсягом реалізації. Аналіз реалізації за обсягом, номенклатурою, строках, покупцях. Аналіз факторів, що впливають на виконання програми за обсягом реалізації. Оперативний аналіз виконання програми реалізації.

Тема 7. Облік доходів і витрат. Облік підзвітних сум у іноземній валюті. Поняття компенсаційної операції. Облік компенсаційної операції. Поняття вексельного обігу. Облік вексельного обігу. Види векселів. Види вексельного обігу. Поняття і склад активів. Документальні підстави для оприбуткування неліквідних активів. Облік неліквідних активів. Нарахування зносу і списання неліквідних активів. Облік реекспортних операцій. Поняття ліцензійного договору. Облік операцій за ліцензійним договором. Облік фінансових результатів. Облік формування та зміст статутного фонду підприємств з іноземними інвестиціями. Форми внесків учасників (власників) до статутного фонду підприємств. Оцінка внесків до статутного фонду. Митне оформлення, оподаткування і облік внесків до статутного фонду. Обмеження щодо розміру статутного фонду господарських товариств. Облік статутного фонду товариства з обмеженою відповідальністю (ТЗОВ). Операції, пов'язані із зміною величини статутного фонду. Операції, пов'язані із зміною структури статутного фонду. Облік статутного фонду акціонерного товариства. Облік фінансових результатів та використання прибутку. Формування фінансових результатів. Облік використання прибутку у спільних підприємствах (СП). Облік фондів СП. Бухгалтерська звітність СП.

Розділ 2. Облік експортно-імпортних операцій

Тема 8. Облік валютних операцій. Облік операцій з готівковою валютою. Облік купівлі-продажу валюти на Міжбанківській валютній біржі (МВБ). Валютний курс і курсові різниці. Облік розрахункових операцій. Розрахунок з платежем відразу і розрахунок в кредит. Вибір банку для розрахунків за зовнішньоекономічними операціями. Документальний характер міжнародних розрахунків (фінансові та комерційні документи). Форми міжнародних розрахунків та їх вибір (банківський переказ, документальне інкасо, документарний акредитив, розрахунки за відкритим рахунком, розрахунки з використанням чеків, векселів). Факторингові операції. Валютні ризики.

Тема 9. Облік експортних операцій. Значення обліку у ЗЕД. Концептуальна основа обліку у ЗЕД. Поняття експорту товарів (продукції, послуг). Форми і засоби розрахунків за експорт товарів. Акредитація (реєстрація) суб'єктів ЗЕД. Оформлення вантажної митної декларації (ВМД). Облікова одиниця. Відображення моменту реалізації товарів методом нарахування і касовим методом. Облік зміни курсу валюти (курсової різниці). Позавиробничі витрати під час експорту та їх облік. Облік руху товарів та розрахунків при експорті товарів через посередника.

Тема 10. Облік імпортних операцій. Умови поставки імпортних товарів. Об'єкти оподаткування ввезення на територію України товарів. Оприбуткування імпортних товарів. Рахунки для відображення імпортних операцій. Форми і порядок розрахунків при імпорті товарів. Формування ціни на імпортні товари.

Розділ 3. Облік інших зовнішньоекономічних операцій

Тема 11. Облік реекспортних та реімпортних і бартерних операцій. Поняття бартеру у ЗЕД. Оформлення бартерних операцій. Використання попередніх імпортних депозитів. Санкції за порушення бартерних угод. Моменти реалізації у бартерних операціях. Рахунки для відображення бартерних операцій. Оподаткування бартерних операцій.

Тема 12. Облік посередницьких операцій і операцій з давальницькою сировиною. Поняття давальницької сировини. Замовник та виконавець операцій з давальницькою сировиною. Віднесення витрат із переробки давальницької сировини. Розрахунок за переробку давальницької сировини і бухгалтерські записи. Методи визначення виручки від реалізації продукції з давальницької сировини (касовий метод, метод нарахування). Розрахунок між українським замовником та іноземним виконавцем у формі бартеру.

Тема 13. Облік інших зовнішньоекономічних операцій. Поняття оренди (лізингу). Інвентарний об'єкт оренди. Види оренди (пряма, типу реалізації, оперативна, фінансова). Облік орендованих наявних фондів. Відображення в обліку фінансової оренди об'єктів основних фондів. Зміст консигнаційних операцій. Відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій консигнатора (підприємства, яке реалізує консигнаційний товар). Бухгалтерський облік реалізації у консигнанта.

Розділ 4. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

Тема 14. Завдання, методи та організація аналізу у експортно-імпортних операцій. Роль оцінки ефективності ЗЕД у сучасних умовах. Показники економічної ефективності (показники ефекту та ефективності). Принципи розрахунку показників ЗЕД. Економічна ефективність експорту. Економічний зміст показників ефективності експорту. Економічна ефективність імпорту (для власного споживання; для реалізації на внутрішньому ринку). Економічний зміст показників ефективності імпорту. Економічна ефективність експортно-імпортних операцій. Інтегральний показник ефективності економічної діяльності підприємства за відповідний проміжок часу та його економічний зміст. Коефіцієнт

кредитного впливу та його економічний зміст. Економічна ефективність товарообмінних операцій (бартерних та операцій з давальницькою сировиною). Інвестиційний аналіз капіталовкладень. Методи оцінки інвестиційної привабливості капіталовкладень.

Тема 15. Аналіз фінансового стану учасника ЗЕД. Поняття, види і розподіл прибутку підприємства. Рентабельність. Завдання та джерела аналізу прибутку та рентабельності. Аналіз балансового прибутку. Аналіз прибутку від реалізації товарної продукції. Аналіз результатів від іншої реалізації та позареалізаційної діяльності. Аналіз розподілу прибутку. Аналіз формування та використання фондів економічного стимулювання. Аналіз рентабельності виробництва. Завдання та джерела аналізу фінансово-господарського стану підприємства. Економічна характеристика бухгалтерського балансу. Аналіз стану майна підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства використання його оборотних засобів. Аналіз стану розрахунків та ліквідності (платоспроможності) підприємства. Аналіз валютної самоокупності підприємства.

3. Структура навчальної дисципліни

Розділи і назви тем	Кількість годин											
	денна форма						дистанційна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку												
Тема 1. Вступ до курсу. Бухгалтерський облік, його сутність та значення	7	2				4	6					6
Тема 2. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах	7	2	2			4	6					6
Тема 3. Облік грошових коштів	7	2	2			4	6					6
Тема 4. Облік необоротних активів	7	2				4	7	1				6
Тема 5. Облік запасів	7	2				4	7	1				6
Тема 6. Облік дебіторської заборгованості і зобов'язань	7	2				4	7	1				6
Тема 7. Облік доходів і витрат	7	2				4	7	1				6
Разом за розділом 1	49	14	4			28	46	4				42
Розділ 2. Облік експортно-імпорتنих операцій												
Тема 8. Облік валютних операцій	7	2	2			4	8	1				7
Тема 9. Облік експортних операцій	7	2	1			4	8	1				7
Тема 10. Облік імпорتنих операцій	7	2	1			4	8	1				7
Разом за розділом 2	31	6	4			12	24	3				21

Розділ 3. Облік інших зовнішньоекономічних операцій												
Тема 11. Облік реекспортних та реімпортних і бартерних операцій	8	2	2			5	8	1				7
Тема 12. Облік посередницьких операцій та операцій з давальницькою сировиною	8	2	1			5	8	1				7
Тема 13. Облік інших зовнішньоекономічних операцій	8	2	1			5	8	1				7
Разом за розділом 3	24	6	4			15	24	3				21
Розділ 4. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності												
Тема 14. Завдання, методи та організація аналізу у експортно-імпортних операцій	8	2	1			5	8	1				7
Тема 15. Аналіз фінансового стану учасника ЗЕД	8	2	2			5	8	1				7
Разом за розділом 4	16	4	3			10	16	2				12
Контрольна робота	10					10	10					10
Усього годин	120	30	15			75	120	12				108

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зовнішньоекономічні контракти	4
2	Облік валютно-фінансових та експортних операцій	4
3	Облік операцій з давальницькою сировиною та імпортних операцій	4
4	Аналіз інвестиційних операцій та облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями	3
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання основних понять курсу «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності», особливостей, сутності та значення бухгалтерського обліку у ЗЕД	4
2	Ознайомлення з організацією бухгалтерського обліку на підприємствах та законодавчої бази укладання зовнішньоекономічних контрактів	4
3	Вивчення особливостей обліку грошових коштів	4
4	Вивчення особливостей обліку необоротних активів	4

5	Вивчення особливостей обліку запасів	4
6	Вивчення особливостей обліку дебіторської заборгованості і зобов'язань	4
7	Ознайомлення з особливостями обліку доходів і витрат на підприємстві та вирішення задачі з цієї теми	4
8	Вивчення особливостей обліку валютних операцій та вирішення задачі з цієї теми	4
9	Вивчення особливостей обліку експортних операцій та вирішення задачі з цієї теми	4
10	Вивчення особливостей обліку імпорتنих операцій та вирішення задачі з цієї теми	4
11	Ознайомлення з особливостями обліку реекспортних, реімпорتنих і бартерних операцій	5
12	Ознайомлення з особливостями обліку посередницьких операцій і операцій з давальницькою сировиною	5
13	Опрацювання особливостей обліку інших зовнішньоекономічних операцій	5
14	Вивчення завдань, методів та організації аналізу у експортно-імпорتنих операціях, а також засобів визначення економічної ефективності експортно-імпорتنих операцій	5
15	Ознайомлення з методами аналізу фінансового стану учасника ЗЕД	5
16	Виконання контрольної роботи (індивідуального науково-дослідного завдання)	10
Разом:		75

6. Індивідуальні завдання

Відповідно до навчального курсу студенти виконують контрольну роботу – індивідуальне науково-дослідне завдання, при підготовці до написання якого вони оволодівають навиками самостійного аналізу всіх ключових розділів теорії економіки, організації та ефективної діяльності суб'єктів ЗЕД, засвоюють методику аналізу суб'єктів ЗЕД, вчать підбирати необхідний матеріал з статистичних джерел, систематизувати його та робити відповідні висновки. Отож, призначення індивідуального завдання – закріпити необхідну сукупність теоретичних і практичних знань обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності.

Працюючи над індивідуальним завданням, треба пам'ятати, що його цінність значною мірою залежить від висновків, які студент зробить самостійно на основі обробки теоретичних матеріалів.

Індивідуальне науково-дослідне завдання повинне бути подане на перевірку не пізніше ніж за десять днів до початку екзамену. Після рецензування викладачем, якщо робота має окремі недоліки, вона мусить бути перероблена. Робота повертається студенту для виправлення помилок і додаткової проробки матеріалу, що вивчається в письмовому вигляді, після чого вона вдруге подається викладачу на перевірку.

З дисципліни “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності” виконується індивідуальне завдання, яке складається з двох частин, перша з яких присвячена складанню зовнішньоекономічного контракту купівлі-продажу, а друга – розв'язанню п'яти задач.

Для виконання першої частини необхідно скласти зовнішньоекономічний контракт купівлі-продажу. Якщо номер студента в журналі парний, то студент складає контракт, у якому українське підприємство здійснює імпорту продукції, а якщо непарний, то експорт продукції.

Перелік задач для розрахунку видається викладачем згідно тематики. У разі вільного відвідування студенту додатково необхідно написати творчу роботу з визначеної тематики, перелік яких зазначений нижче.

Перелік тем індивідуальних науково-дослідних завдань:

1. Бухгалтерський облік в системі господарського обліку.
2. Правове регулювання та принципи бухгалтерського обліку.
3. Форми фінансової звітності підприємства.
4. Поняття облікового процесу.
5. Облікова політика підприємства.
6. Спостереження і документування господарських операцій
7. виправлення помилок у бухгалтерському обліку.
8. Основні форми ведення бухгалтерського обліку.
9. Облік грошових коштів в касі та на поточних рахунках в банку.
10. Облік операцій із застосуванням банківських платіжних карток
11. Облік дебіторської заборгованості і зобов'язань.
12. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
13. Особливості укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів.
14. Розрахунки з зовнішньоекономічної діяльності.
15. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
16. Завдання обліку у зовнішній торгівлі України.
17. Оцінка операцій в іноземній валюті: поняття, порядок відображення в бухгалтерському обліку.
18. Операції з готівковою іноземною валютою та відображення їх в бухгалтерському обліку.
19. Особливості обліку експортно-імпортних операцій у рамках посередницьких договорів.
20. Облік консигнаційних та комісійних операцій.
21. Аналіз фінансового стану учасника ЗЕД.
22. Фінансовий стан зовнішньоекономічної організації з імпортних операцій.
23. Аналіз використання власних обігових коштів.
24. Аналіз стану розрахунків з дебіторами та кредиторами.
25. Завдання, методи та організація аналізу у експортно-імпортних операцій.

7. Методи контролю

Оцінка знань, умінь та навичок студентів проводиться по всіх складових видах завдань, що передбачені програмою навчальної дисципліни. Оцінювання знань студентів проводиться з урахуванням наступних критеріїв:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та практики питання що розглядається;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованими та додатковими джерелами інформації;
- вміння поєднати теоретичну і практичну підготовку при вирішенні конкретних завдань згідно навчальної програми дисципліни;
- логічність та стиль викладання матеріалу в письмових роботах, відповідях в аудиторії.

Серед методів контролю:

- фронтальні опитування за темами;
- вирішення задач за визначеним робочої програмою переліком тем;
- тестові завдання.
- виконання контрольної роботи (індивідуального науково-дослідного завдання).

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Контрольна робота, передбачена навчальним планом (індивідуальне науково-дослідне завдання)	Разом		
T1-T7	T8- T10	T11- T13	T14- T15				
40				20	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни:

- Вивчення тем – 40 балів (з них: активна робота на практичних заняттях – 10 балів*; вирішення задач – 20 балів (4 задачі по 5 балів); поточний тестовий контроль – 10 балів);
- Виконання семестрової контрольної роботи – 20 балів;
- Підсумковий контроль – 40 балів (з них: відповідь на теоретичне питання – 10 балів; творче питання або задача – 15 балів; тестові завдання – 15 балів).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

Допуск до підсумкового семестрового контролю – за умов наявності у студента не менше 30 балів та виконання семестрової контрольної роботи.

**для студентів заочної форми навчання – участь у форумах курсу «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності» у системі дистанційного навчання ХНУ імені В.Н. Каразіна Moodle*

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" № 959-ХІІ ред. від 03.07.2017 р.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №21 "Вплив зміни валютних курсів", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000р. №193 <http://www.rada.kiev.ua>
3. Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 3-тє вид., доп і перероб -Житомир: ПП "Рута", 2016. – 388 с.
4. Гордієнко Н.І., Карпушенко М.Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей).- Харків: Страйд, 2016. – 304 с.
5. Валютні операції: порядок здійснення та облік:-8-те вид., перераб. і доп.-Х.:Фактор, 2018.-256 с.

Допоміжна література

1. Карпушенко М. Ю. Конспект лекцій з дисципліни "Облік зовнішньоекономічної діяльності" – Х. : ХНУМГ, 2014. – 80 с.
2. Белопольський М. Г. Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / М. Г. Белопольський, К. Г. Ревва, О. В. Балашова ; М-во освіти і науки України, Приазов. держ. техн. ун-т. – Маріуполь : ПДТУ, 2013. – 269 с.
3. Облік, аналіз та аудит зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник.-К.:Каравела,2011.-400с